

Historische Vereniging Schoonhoven

Haven 15, 2871CK Schoonhoven

www.historischeverenigingsschoonhoven.nl

info@historischeverenigingsschoonhoven.nl

Nieuwsbrief april 2025

In deze nieuwsbrief aandacht voor

- [De maandlezing van 24 april](#)
- [De agenda voor de komende maanden](#)
- [Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet](#)
- [De HOP-lezing: Tim Overdijk en Ad de Vaal](#)
- [Zilver Histograaf \(gezocht\)](#)

Maandlezing

Op **donderdag 24 april 2025** zal Herbert van den Berge een lezing verzorgen.

De avond vindt plaats in het ARTO-theater, Het Klooster 5 in Schoonhoven. Vanaf 19.30 uur is de zaal geopend en is er de mogelijkheid een kopje koffie te drinken. De lezing begint om 20.00 uur.

Iedereen is welkom, het is niet nodig een plaats te reserveren.

Historische wandtegels uit Schoonhoven

Herbert van den Berge kenner van de tegelgeschiedenis en lid van de HVS gaat in op de vraag 'Wat is er nog over van de oude betegelingen (wandtegels) binnen de stad Schoonhoven?'. Spoiler-alert: dat is niet bijzonder veel.

Na jarenlang verzamelen, kon hij de hand leggen op documentatie van uiteindelijk 6 locaties in de binnenstad waar voorheen (of nog steeds) wandtegels aan de muur bevestigd zijn geweest, met soms overigens maar een paar, een enkele keer slechts één exemplaar daarvan nog terug te vinden. Voor het goede begrip: in ieder stenen huis, gebouwd voor 1914, waren oorspronkelijk met zekerheid wandtegels aanwezig. Hetzij als een ééntegel hoge muurplint op de begane

grond of in de kelder, als lambrisering in de (open-)schoorsteenpartij, de gangwand of de keldertrapafgang. Er is dus in Schoonhoven nog veel te ontdekken, maar er is nog veel meer geweest en dit onoordeelkundig (en zonder nadere documentatie) weggebroken, ontvreemd en 'kwijt gemaakt'.

Omdat ik slechts de vingers kon krijgen achter 6 mogelijke verschillende tegellocaties en daarover klaagde, omdat 'daarmee een avondvullend program moeilijk vol te krijgen was', opperde de secretaris 'dan ook maar even de gehele (wereld-) tegelgeschiedenis maar mee te nemen'. Dat was koren op mijn gewillige molen, maar betekende wel dat wij nu ineens 'een zeer vol program op die donderdagavond tegemoet kunnen zien'.

Herbert zal voor de pauze vertellen waar mogelijk ooit de eerste tegels zijn ontstaan en waarom het maken van zo'n lood- of tingeglazuurde meestal platte keramieke plaat nu wel nodig werd geoordeeld. Vanuit noord Afrika komen de tegels via Spanje en later Italië naar de Nederlanden. Al iets daarvoor, maar vooral na de Val van Antwerpen in 1585, kwamen de plateelbakers/plateelbakkerijen in groten getale naar de Noordelijke Nederlanden.

Na de pauze zal Herbert de 6 locaties in Schoonhoven bespreken. Ondanks het kleine aantal vondsten, is er een breed scala van tegel-typen gevonden, variërend van de vroege geometrische ornamenttegels tot de aan ons eigenlijk meer bekende, altijd iets later geproduceerde figuurtegels met dier- dan wel mensfiguren. Vooral deze laatste tegels zijn bij ons bekend als de zogenaamde ‘Delftse tegels’, ook al komen veruit de meeste tegels niet uit Delft en zijn de meeste 17^e-eeuwse gevonden tegels ook niet blauw, maar juist veelkleurig. Herbert zal de vondsten uit Schoonhoven vergelijken met tegels die elders in de Krimpenwaard gevonden zijn.

Noteert u deze data in uw agenda?

Zaterdag 12 april (Bibliotheek) Tom Overdiek en Ad de Vaal – Zwijgende vaders

Donderdag 24 april (ARTO-theater) Herbert van den Berge – Aardewerktegels, o.a. de vondsten in Schoonhoven.

Zaterdag 3 mei (diverse locaties) Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet (programma hieronder)

Donderdag 12 juni (ARTO-theater) – Ludy Vos – In het kader van 80-jaar vrijheid: Vechten voor vrijheid

Vrijdag 20 juni – Midzomerwandeling

Open Joodse Huizen / Huizen Van Verzet

Op zaterdag 3 mei is het de dag van ‘Open Joodse Huizen/Huizen van Verzet’ Al eerder stond er in de nieuwsbrief een stukje over, in deze nieuwsbrief het programma.

1 Voorhaven 16 11.30 uur en 14.30 uur

Riet Koster vertelt over de familie van Klaveren die een slagerij had in de Lopikerstraat. Vader en moeder van Klaveren hebben de oorlog overleefd. Hun zoon niet Meer dan twee jaar waren zij ondergedoken onder meer in het huis waar het verhaal wordt verteld.

2 Oude Haven 7 10.00 uur, 11.30 uur en 14.30 uur

Hans Fokker vertelt het verhaal over de families van Leeven en van der Rhoer die staan afgebeeld op een groepsfoto. Zes mensen op de foto worden vermoord in de kampen de anderen overleven. Twee daarvan op wonderbaarlijke wijze. Het verhaal wordt verteld in het huis waar de familie van Leeven heeft gewoond.

3 Havenstraat 16 11.30 uur en 13.30 uur

Otto Ooms vertelt het verhaal van de verzetsman Karel Tempelman daar waar het huis stond waar hij werd geboren. In 1944 werd hij opgepakt en als represaillemaatregel voor het doden van een "foute" politieagent in Haarlem gefusilleerd.

4 Klooster 5 10.00 uur en 15.00 uur

Cristel Stolk, geassisteerd door de muzikanten Ruud Bergamin en René Kuzee, vertelt het verhaal van Clara de Vries Zij was een in Schoonhoven geboren beroemde trompettist waarover Louis Armstrong zei: "Oh boy, she could play that horn". Zij werd samen met haarouders getransporteerd naar Auschwitz en bij aankomst vermoord.

5 Lopikerstraat 57 10.30 uur en 14.30 uur

Trudy Kramer vertelt het verhaal van de familie Keiser die in de Lopikerstraat een manufacturenwinkel hadden. Getuige een gevelsteen waarop staat dat Mozes Keiser de eerste steen heeft gelegd, Slechts een enkeling van de grote familie Keiser heeft de oorlog overleefd.

6 Kruispoortstraat 3 11.00 uur en 14.00 uur

Ds. Chris Koole vertelt het verhaal van de in Schoonhoven geboren Remonstrantse dominee Willem Nicolaas van Nooten. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in het verzet. Joodse onderduikers en bemanningsleden van geallieerde vliegtuigen vonden dankzij hem en zijn vrouw een veilige plek.

7 Spoorstraat 3a 11.00 uur en 14.00 uur

Joke Cornet vertelt over de spectaculaire bevrijding van Maarten Schakel uit een politiecel in Schoonhoven. Maarten Schakel is na de oorlog bekend geworden als burgemeester van Noordeloos en als lid van de Tweede Kamer voor de ARP. De bevrijding is zonder bloedvergieten gelukt door de Schoonhovense politiemans Jan van der Molen.

8 Haven 15 10.30 uur en 14.30 uur

Herman Groothuis vertelt in zijn woning over de leraar Heiman van Beem van de Joodse School in Schoonhoven, die in dat huis naast de synagoge gewoond en gewerkt heeft. Heiman maakte de Tweede Wereldoorlog zelf niet mee, maar een aantal van zijn kinderen en kleinkinderen wel. Hun verhaal wordt verteld.

9 Albrecht Beilinggracht 24 11.00 uur en 14.00 uur

De bewoner van het huis Will Vialle vertelt over De familie Schenk die meer dan honderd jaar een prominente rol binnen de Joodse gemeenschap van Schoonhoven vervulde. Hijman Schenk woonde met zijn moeder en tantes in het huis op Albrecht Beilinggracht 24. Toen zij de oproep kregen zich in Vught te melden. Zij werden zij gedeporteerd via Vught en Westerbork naar Sobibor, waar ze bij aankomst werden vermoord.

10 Haven 13 vanaf 11.00 uur tot 16.00 uur

Micha Magnee vanaf 11.00 en Esther Helsing vanaf 14.00 uur vertellen over de voormalige synagoge van Schoonhoven die hier vroeger was. Het gebouw is respectvol door de huidige eigenaar Rikkoert juweliers gerestaureerd. In de collectie oud Schoonhovens zilver zijn onder andere Joodse rituele voorwerpen te zien.

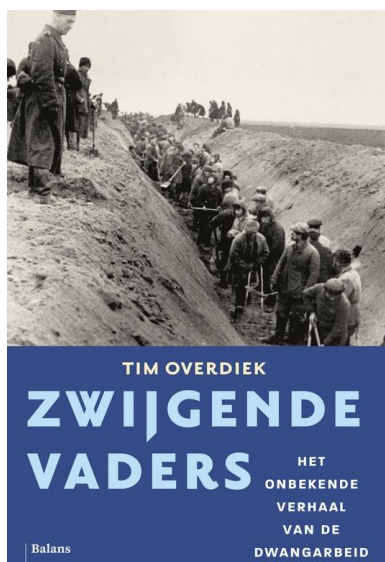
#	Adres	10.00	10.30	11.00	11.30	13.30	14.00	14.30	15.00
1	Voorhaven 16				X			X	
2	Oude Haven 7	X			X			X	
3	Havenstraat 16	X			X	X			X
4	Klooster 5	X							X
5	Lopikerstraat 57		X					X	
6	Kruispooortstraat 3			X			X		
7	Spoorstraat 3a			X			X		
8	Haven 15		X					X	
9	Albrecht Beilinggracht 24			X			X		
10	Haven 13			Doorlopend van 11.00 tot 16.00 uur					

Zilver Histograaf Schoonhoven

In het kader van een toekomstig artikel in De Zilver Histograaf Schoonhoven over het werkzame leven en het zilverwerk van **F.A. Hoogendijk**, is de redactie van de Zilver Histograaf op zoek naar voorwerpen van deze zilversmid en voormalige leraar aan de Vakschool in Schoonhoven. Mocht u iemand kennen die in het bezit is van werk van hem, of heeft u zelf werk in bezit, neem dan contact op met Ria Vastenholt (rita.vastenholt@inter.nl.net) van de Zilver Histograaf.

Tim Overdiek en Ad de Vaal in de bibliotheek op 12 april

Schrijver en journalist Tim Overdiek schreef het boek 'Zwijgende vaders: het onbekende verhaal van de dwangarbeid'. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden honderdduizenden Nederlandse mannen gedwongen in om Duitsland te werken. Na thuiskomst zwegen ze over deze tijd. Zo ook Overdieks vader. In zijn boek reconstrueert Overdiek na een lange speurtocht de lotgevallen van zijn vader en de mensen om hem heen.

Op zaterdagmiddag 12 april zal Tim Overdiek een lezing verzorgen en daarna zal hij **Ad de Vaal** interviewen over onder andere de gedwongen arbeid van zijn vader.

De lezing begint om 15 uur en is gratis toegankelijk. Je moet je wel vooraf aanmelden, dat kan op <https://debibliotheekkrimpenerwaard.op-shop.nl/booking/>.

Peter van der Zwaal
secretaris, 8 april 2025

